

HØJ FEDTPROCENT BETYDER IKKE NØDVENDIGVIS KETOSE

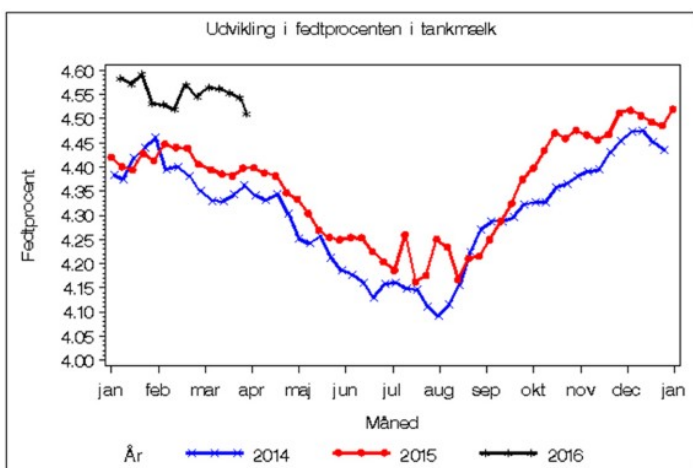
STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

En analyse af BHB i mælk fra nykælvere tyder ikke på flere køer med ketose end normalt og forklarer derfor ikke hvorfor fedtprocenten i tankmælk var forhøjet i den første del af 2016.

Indledning og baggrund

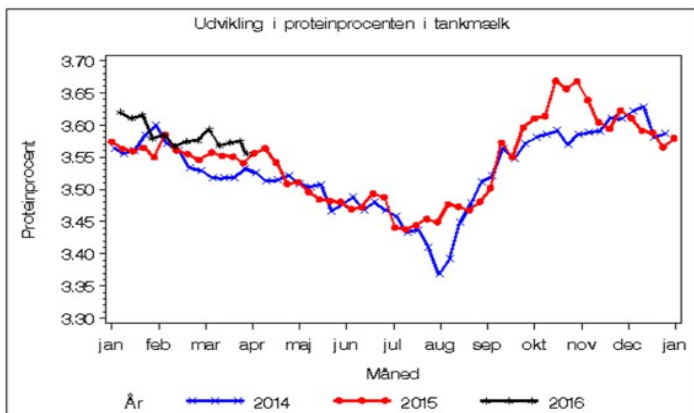
De danske køer har siden omkring oktober 2015 haft en høj fedtprocent, sammenlignet med tidligere år. Især efter nytår er der, med et plus på cirka 0,2 enheder, en meget markant forskel til andre år. Samtidig har mælkeydelsen været stigende, hvorfor den høje fedtprocent ikke skyldes en lav ydelse og tilsyneladende heller ikke tilbageholdenhed med at anvende tilskudsfoeder. I figur 1 er kurverne for fedtprocent i leveret tankmælk vist for de sidste 2 år.

Figur 1. Fedtprocenten over året for 2014, 2015 og første kvartal af 2016

I figur 2 er de tilsvarende kurver for protein vist. Selvom der er en kort afvigelse i oktober 2015,

så ligger proteinniveauet i starten af 2016 på et niveau, der kun er en anelse højere end i 2014 og 2015.

Figur 2. Proteinprocenten over året for 2014, 2015 og første kvartal af 2016

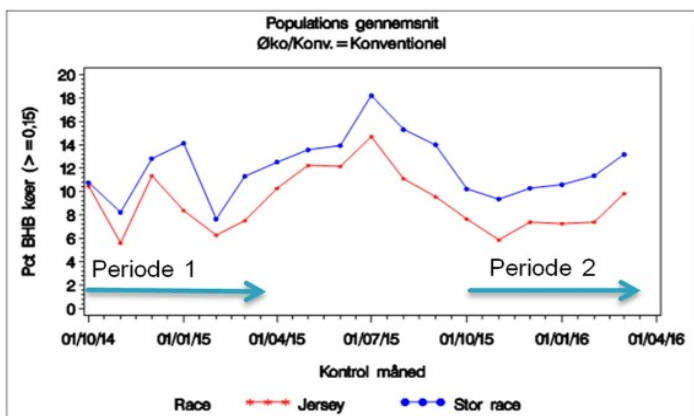
Et højt forhold mellem fedt og protein i mælken tyder på, at kørerne mobiliserer stærkt og kan være en indikation for, at kørerne har ketose. (kilder:

www.landbrugsinfo.dk/Kvaeg/Konsulentsiden/Sider/Bilag-Finn-Strudsholm.pdf og <https://www.landbrugsinfo.dk/Kvaeg/Sundhed-og-dyrevelfaerd/Sider/2107.aspx>)

På den baggrund har vi undersøgt, hvorvidt der var en øget frekvens af ketose i perioden fra oktober 15 til april 16 i forhold til samme periode et år tidligere. Vi har ligeledes set på, om antallet af nykælvere med forhøjet BHB (Betahydroxysmørsyre = ketonstof) i mælken, var højere i perioden end året før. Læs mere om tolkning af BHB målinger i [KvægInfo 2456](#)

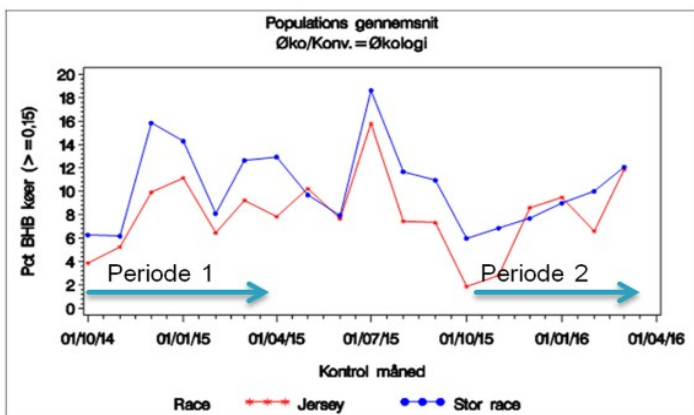
Resultater

I materialet er der i alt omkring 550.000 kælvinger pr. år. Kælvingerne var jævnt fordelt over månederne for både konventionelle og økologiske bedrifter og det samme gjaldt for jersey og de store racer, som var opgjort hver for sig. I figur 3 er vist andelen af nykælvere (5 – 35 dage efter kælving) med et BHB-niveau over 0,15 mmol/l på konventionelle bedrifter og i figur 4 er vist samme for økologiske. Figurene dækker perioden oktober 2014 til april 2016.

Figur 3. Andel af nykælvere med BHB over 0,15 mmol/l i periode 1 (oktober 14- april 15) og

periode 2 (samme året efter) for konventionelle bedrifter

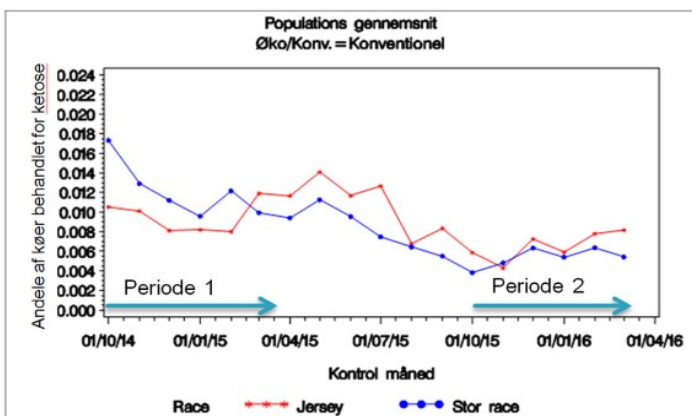

Figur 4. Andel af nykælvare med BHB over 0,15 mmol/l i periode 1 (oktober 14- april 15) og periode 2 (sam-me året efter) for økologiske bedrifter

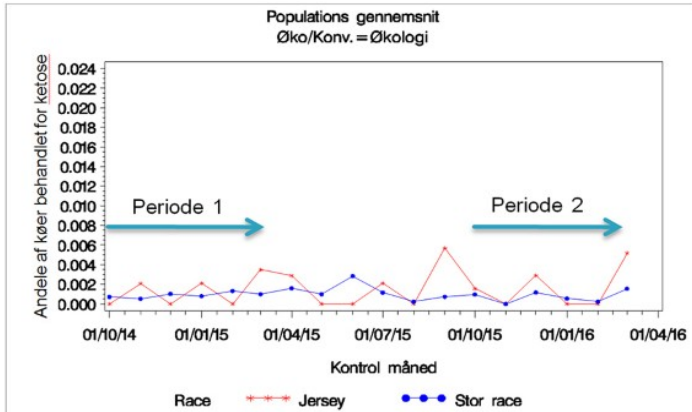
Figurerne viser, at der ikke er forskel i andelen af nykælvare med forhøjet BHB i mælken mellem periode 1 og periode 2 for hverken konventionelle eller økologiske. De eneste forskelle der kan anes, er en lidt lavere andel for økologerne og for Jersey.

Der var heller ikke væsentlig forskel i det gennemsnitlige fedt/proteinforhold mellem perioderne, hvilket skyldes det lidt højere proteinniveau i 2. periode. Der var dog et højere fedt/proteinforhold for konventionelle end for økologer (ikke vist), hvorfor det høje fedtniveau i mælken har været mest udtalt for konventionelle bedrifter. Andelen af køer med et fedt/proteinforhold på over 1,43 for store racer og 1,51 for jersey, som vi normalt betragter som kritisk, er da også væsentlig højere for konventionelle end for økologiske bedrifter. Dog med undtagelse af økologiske Jersey, men her er antallet så lavt, at få afvigende køer kan give et stort udslag.

I figur 5 og 6 er vist andele af køer behandlet for ketose. Det er næppe alle behandlinger der indberettes til Kvægdata-basen, hvorfor konklusioner ud fra figurerne er meget usikre. Men for økologiske køer, hvor andel behandlet er meget lav, er der ikke forskel i andel indberettede ketosebehandlinger, og for konventionelle er der lidt færre indberettede behandlinger i periode 2 med høj fedtprocent.

Figur 5. Andel køer med indberettet behandling for ketose i konventionelle besætninger.

Figur 6. Andel køer med indberettet behandling for ketose i økologiske besætninger.

Konklusion

Der er ikke antydninger af, at det høje fedtniveau i mælken har været forårsaget af ketose eller forhøjet ketonstofniveau hos køerne. Umiddelbart har vi heller ikke andre forklaringer på det høje niveau, hvorfor vi bare må glæde os over det, så længe det varer.